בְּיוֹעֵן הַנַּחַל

סְעוּדַת שְׁלִישִׁית פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח ה׳תשע״ח

חֲבוּרִים מְרֻדָּאִים וְנִפְלָאִים, מְעוּדָּרִים מְעֻדָּרִים וּמְחֻזָּקִים, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַנַּחַל נוֹבְעִי מְקוֹר חָכְמָה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי וּמִשָּׁם יִשְׁקוּן הָעֲדָרִים, לְהִתְחַזֵּק בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא בְּכָל דֶּרֶךְ שֶׁיִּרְדְּפוּ נִמְצָאִים

אֲשֶׁר נֶאֱמְרוּ עַל יְדֵי מוֹרֵנוּ רַבִּי **יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶר** שְׁלִיט״א עַל פִּי דַּרְכּוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל **קֶרֶן מוֹהֲרַא״שׁ זי״ע**

בַּפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית לב, כה): **וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר: וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ: וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל.**

יַעֲקֹב אָבִינוּ הִתְבּוֹדֵד וְהָיָה לְבַדּוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ

וּבַמִּדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה עז, א) עַל הַפָּסוּק **וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ**, מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּתוּב בּוֹ (יְשַׁעְיָה ב, יא): ״וְנִשְׂגָּב ה׳ לְבַדּוֹ״ אַף יַעֲקֹב ״וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ״; וְהַמִּדְרָשׁ הוּא פֶּלְאִי, אֵיךְ יְכוֹלִים לְהַשְׁווֹת הַ״לְבַדּוֹ״ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ, אֶל הַ״לְבַדּוֹ״ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! ? אֶלָּא שֶׁהָעִנְיָן הוּא, שֶׁסּוֹד הַלְּבַדּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ הָיָה בְּחִינַת ״לְבַדּוֹ״ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי פֵּרוּשׁ לְבַדּוֹ הַיְנוּ לְבַדּוֹ - הַיְנוּ אֶל הִתְבּוֹדְדוּתוֹ, כִּי לִכְאוֹרָה מִלַּת ׳לְבַדּוֹ׳ קָשֶׁה לְהָבִין, כִּי הָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב ״לְבַד״, מַהוּ **לְבַדּוֹ**? אֶלָּא אֶל הִתְבּוֹדְדוּתוֹ, שֶׁהִיא מִדַּת הַבַּד שֶׁלּוֹ, שֶׁעַכְשָׁו שֶׁנִּשְׁאַר לְבַד בְּקֶצֶה הַנָּהָר, וְכָל הַמִּשְׁפָּחָה הָיְתָה בְּצַד הַשֵּׁנִי, עַכְשָׁו הָיָה יָכוֹל יַעֲקֹב אָבִינוּ לִהְיוֹת לְבַד עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּלְקַיֵּם אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן נב) עַל הַמִּשְׁנָה ׳הַנֵּעוֹר בַּלַּיְלָה וְהַמְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ יְחִידִי וּמְפַנֶּה לִבּוֹ לְבַטָּלָה הֲרֵי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ׳, הַיְנוּ שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בְּמִחְיַב הַמְּצִיאוּת, שֶׁזֶּהוּ ״וְנִשְׂגָּב ה׳ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא״, כִּי אָז בַּיּוֹם הַהוּא יֵדְעוּ כֻּלָּם שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל.

הַדְּבוּק בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ - אֵין הוּא לְבַד בְּכָלָל

אִם הוּא דָּבוּק בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ - אֵין הוּא לְבַד בְּכָלָל, הוּא תָּמִיד בְּיִחַד עִם הַשְּׁכִינָה, עִם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ.

עוֹבְדֵי הַשֵּׁם אֲמִתִּיִּים, כְּשֶׁשּׁוֹאֲלִים אוֹתָם, לְמָשָׁל בְּטֶלֶפוֹן, הַאִם אַתָּה לְבַד... אֵין דַּרְכָּם שֶׁל עוֹבְדֵי ה׳ לַעֲנוֹת: כֵּן, אֲנִי לְבַד... אֶלָּא אוֹמְרִים, אֲנִי נִמְצָא תָּמִיד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וּמִי שֶׁהוֹלֵךְ בַּלַּיְלָה לְהִתְבּוֹדֵד בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בְּנֵי אָדָם אֲפִלּוּ בַּיּוֹם - הוּא יָכוֹל לָבֹא לְמַדְרֵגוֹת גְּדוֹלוֹת - לְהִכָּלֵל בְּמִחְיַב הַמְּצִיאוּת, שֶׁכָּל הַמְּצִיאוּת שֶׁל הָעוֹלָם נִבְרְאָה רַק בִּשְׁבִילוֹ, וְזֶה ׳לְבַדּוֹ׳, שֶׁהוּא לֹא הָיָה לְבַד אֶלָּא לְבַדּוֹ, הוּא הָיָה בְּיִחַד עִם הַשְּׁכִינָה, הָלַךְ לְבַד לְהִתְבּוֹדֵד.

הַסְּפָנָה לְהִשָּׁאֵר לְבַד - בְּלִי הִתְקַשְּׁרוּת לְכָלַל יִשְׂרָאֵל

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ - וְאָז נִטְפַּל אֵלָיו שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, כִּי כְּשֶׁהָיָה עִם הַשְּׁבָטִים הַקְּדוֹשִׁים, וְלָהֶם הָיָה כֹּחַ בְּנִשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, לֹא הָיָה לְסָמָ״ךְ מֵם שׁוּם כֹּחַ, וְהִמְתִּין לְהִזְדַּמְּנוּת שֶׁיִּהְיֶה לְבַדּוֹ, וְאָז נִטְפַּל אֵלָיו, וְזֶהוּ רֶמֶז לְכָל יְהוּדִי, שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁיָּכוֹל לְהִבָּדֵל מִשָּׁאָר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאָז הוּא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה שֶׁהַסָּמָ״ךְ מֵם יִתְפֹּס אוֹתוֹ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּאַחְדוּת עִם כְּלָלִיּוּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לוֹ תִּקָּוָה לְהִנָּצֵל מִמֶּנּוּ, לֹא כֵּן כַּאֲשֶׁר הוּא לְבַדּוֹ.

מוּבָא בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁאֵין לְאָדָם לֵישֵׁב לְבַד בַּבַּיִת, כִּי הַסָּמָ״ךְ מֵ״ם מְחַכֶּה עַל הָאָדָם לְהִתְאַחֵז בּוֹ, וְעַל יְדֵי שֶׁהוּא מוֹצֵא אֶת הָאָדָם לְבַד - הוּא יָכוֹל לִתְפֹּס אוֹתוֹ, וּבְדֶרֶךְ כְּלָל יוֹצֵא לְאָדָם בִּזְמַנֵּי הַקַּיִץ לִפּוֹל בְּמַצָּבִים כָּאֵלּוּ, שֶׁאִשְׁתּוֹ בָּהָרִים וְהוּא לְבַד בָּעִיר, אֲבָל אִם אָדָם חַי עִם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, הוּא אַף פַּעַם לֹא לְבַד.

הַסְּפָנָה הַכְּלָלִית לִחְיוֹת לְבַד

וּבֶאֱמֶת אֵין טוֹב לְאָדָם לִהְיוֹת לְבַד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, יח): ״לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ״, וְהָאָדָם נוֹפֵל בְּנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וְכוּ׳, וְלָכֵן אָדָם שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לַעֲמֹד בְּמַצָּבִים כָּאֵלּוּ, שֶׁיִּבְחַר לְעַצְמוֹ אֶחָד מִשְּׁתֵּי הַדְּרָכִים, אוֹ שֶׁלֹּא יוֹצִיא אֶת מִשְׁפַּחְתּוֹ לָהָרִים בַּקַּיִץ, אוֹ שֶׁיִּמְצָא לְעַצְמוֹ אֵיזוֹ עֲבוֹדָה בָּהָרִים - שֶׁהוּא גַּם כֵּן יִהְיֶה בָּהָרִים בְּיִחַד עִם אִשְׁתּוֹ, וְאָז לֹא יָבֹא לְכָל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם כְּשֶׁהוּא לְבַד בָּעִיר.

רַק הַצַּדִּיק מִבְּחִין בִּנְשָׁמוֹת הַנִּדָּחוֹת שֶׁנִּשְׁאֲרוּ לְבַד

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ - שָׁכַח פַּכִּים קְטַנִּים וְחָזַר עֲלֵיהֶם (רַשִׁ״י; חֻלִּין צא ע״א). לְכְאוֹרָה קָשֶׁה לְהָבִין, הֲרֵי שְׁאָר הַשְּׁבָטִים הָיוּ צְרִיכִים לִדְאֹג בִּשְׁבִיל כָּל כְּלֵי הַבַּיִת, וְלָמָּה הָיָה זֶה תַּפְקִידוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ - לִהְיוֹת זֶה שֶׁדּוֹאֵג בִּשְׁבִיל פַּכִּים קְטַנִּים שֶׁשָּׁכְחוּ מֵעֵבֶר לַנָּהָר? אֶלָּא שֶׁהַפַּכִּים הַקְּטַנִּים מְרַמְּזִים עַל הַנְּפָשׁוֹת הַקְּטַנּוֹת וְהַנִּדָּחוֹת - שֶׁאֵין אַף אֶחָד מִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶן וּמַחְשִׁיב אוֹתָן, וְאוֹמְרִים עֲלֵיהֶן ״פֶּ״ךְ (בְּאִידִישׁ כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לוֹמַר עַל מִישֶׁהוּ שֶׁהוּא מַגְעִיל הוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בַּלָּשׁוֹן הַזֹּה - פֶּ״ךְ). וְעַל כֵּן נִשְׁאֲרוּ בְּצַד הַשֵּׁנִי שֶׁל הַנָּהָר, בְּלִי שֶׁמִּישֶׁהוּ יָשִׂים לֵב עֲלֵיהֶם, אֲבָל יַעֲקֹב הִבְחִין מִיָּד שֶׁהַפַּכִּים הַקְּטַנִּים חֲסֵרִים, וְעַל כֵּן חָזַר אֲלֵיהֶם, וְהִכְנִיס אוֹתָם חֲזָרָה אֶל תּוֹךְ מַחֲנֵה דְּקֻדָּשָׁה. כִּי יַעֲקֹב אָבִינוּ הַצַּדִּיק, מוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֲפִלּוּ לְהַפְחוּת שֶׁבַּפְּחוּתִים - לְהוֹצִיאָם מֵהַמְּקוֹמוֹת הַנְּמוֹכִים שֶׁהֵם מֻנָּחִים שָׁם.

אֲנָשִׁים רַבִּים חַיִּים עִם מַחְשָׁבָה שֶׁאֵינָם שָׁוִים

מוֹהֲרַא״שׁ זַ״ל הָיָה רָגִיל לוֹמַר, שֶׁרֹב הַצְּעִירִים, עַד יוֹם נִשּׂוּאֵיהֶם, כְּבָר הִסְפִּיקוּ לִשְׁמֹעַ לְפָחוֹת שִׁלְשִׁים אֶלֶף פְּעָמִים אֶת הַמִּשְׁפָּט: ״אַתָּה לֹא שָׁוֶה לְשׁוּם דָּבָר״. וְזֶה חוֹדֵר לְלִבָּם לְמָשָׁךְ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וַאֲנָשִׁים רַבִּים חַיִּים אֶת חַיֵּיהֶם בְּהַרְגָּשָׁה כְּזֹאת, כְּאִלּוּ הֵם בָּאֱמֶת לֹא שָׁוִים לְכְלוּם, וְזוֹ טָעוּת, כִּי עֲלֵיהֶם לָדַעַת, שֶׁהֵם גַּם שָׁוִים וּמְיֻחָדִים; וְלִמְרוֹת שֶׁלִּפְעָמִים, יִתָּכֵן שֶׁגַּם אַחֲרֵי הַחֲתֻנָּה בְּנֵי הַזּוּג יְכוֹלִים לְהָטִיחַ זֶה בָּזֶה דִּבְרֵי עֶלְבּוֹן, שֶׁאֵינָךְ שָׁוֶה וְאֵינְךָ שָׁוֶה, אֲבָל אִם יַשְׂכִּילוּ, יֵדְעוּ שֶׁזּוֹ עֲבוֹדָתָם בְּחַיֵּי הַנִּשּׂוּאִין, לְבַנּוֹת אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, בְּבִטָּחוֹן עַצְמִי וּבִידִיעָה עַל הָעֵרֶךְ הָעַצְמִי וְכוּ׳. וְהַצַּדִּיק בָּא וּמְחַזֵּק אוֹתָם, וְאוֹמֵר לָהֶם שֶׁהֵם כֵּן שָׁוִים וְיֵשׁ לָהֶם תִּקָּוָה טוֹבָה וְכוּ׳.

לְצַדִּיק יֵשׁ הִסְתַּכְּלוּת עֲמֻקָּה - לִרְאוֹת מִצַּב כָּל אֶחָד

וְזוֹ מַדְרֵגַת צַדִּיק שֶׁדּוֹאֵג עֲבוּר כָּל נְשָׁמָה וּנְשָׁמָה, וְיֵשׁ לוֹ הִסְתַּכְּלוּת עֲמֻקָּה, וְיוֹדֵעַ וּמַכִּיר בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד אֵיפֹה הוּא נִמְצָא... וְאָכֵן כָּךְ רָאִינוּ אֵצֶל מוֹהֲרַא״שׁ זַ״ל, בְּשֻׁלְחָן הַטָּהוֹר שֶׁעָרַךְ לְכְלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשַׁבָּתוֹת שֶׁהָיָה שׁוֹהֶה בְּיַבְנְאֵל, בְּסִקְירָה אַחַת, הָיָה מַבְחִין מִי הִגִּיעַ וּמִי לֹא, וְהָיָה כְּבָר שׁוֹאֵל עַל זֶה שֶׁחָסֵר, אֵיפֹה הוּא? וְלָמָּה לֹא הִגִּיעַ? אֲפִלּוּ אִם הָיָה הַמְדֻבָּר בְּאָחָד שֶׁלֹּא הָיוּ מַכִּירִים בִּכְלָל שֶׁהוּא חָסֵר, אֲבָל הַצַּדִּיק מִיָּד הִבְחִין שֶׁהוּא חָסֵר, וְזֶה בְּגָלַל שֶׁהַצַּדִּיק דּוֹאֵג אֲפִלּוּ עַל פַּכִּים קְטַנִּים.

הַמַּלְאָכִים מאד מקנאים באחד שעוסק בעבודה קדושה זו

אֲבָל מִיָּד הִתְקַנֵּא בּוֹ הַסָּמ״ך־מ״ם, כִּי הַמַּלְאָכִים מְאֹד מְקַנְּאִים בְּאֶחָד שֶׁעוֹסֵק בַּעֲבוֹדָה קְדוֹשָׁה זוֹ, וְלָחֵם עִמּוֹ כָּל הַלַּיְלָה. אֲבָל לֹא יָכוֹל לוֹ, וּמוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (ילקוט בראשית קלב): שֶׁבְּעֵת הַמַּאֲבָק עָלָה אָבָק עַד הַכִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְקִשֵּׁר עִצְמוֹ עִם כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִשָּׁם, וְעַל יְדֵי זֶה נִצּוֹל מִקְּנְאַת הַמַּלְאָכִים (וְכִמְבֹאָר הֵכֵל הַיטב בְּתוֹרָה א׳ חֵלֶק ב׳), וּבְיַעֲקֹב בְּעַצְמוֹ לֹא הָיָה יָכוֹל לִפְגֹּעַ, אֲבָל נָגַע בְּכַף יֶרְכּוֹ שֶׁהֵם הַמְקֹרָבִים אֵלָיו, וְהַתּוֹמְכִים בּוֹ שֶׁהֵם תְּמֵכֵי אוֹרְיָתָא.

הַמַּאֲבָק הַקָּשֶׁה בְּנֶגֶד הַסָּמ״ך מ״ם שֶׁלֹּא יָכוֹל לִסְבֹּל קְרוּב נְפָשׁוֹת

הַסָּמ״ך מ״ם לֹא יָכוֹל לִסְבֹּל שֶׁמְּקָרְבִים רְחוֹקִים, הוּא רוֹצֶה שֶׁהַנְּשָׁמוֹת הַנִּדָּחוֹת תִּשָּׁאֲרְנָה בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּית, וְאֵינוֹ יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת מִי שֶׁמּוֹצִיא אוֹתָן מִשָּׁם, וּכְמוֹ שֶׁמָּצִינוּ בַּמַּעֲשֶׂה שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל מֵהַזּוּבוּב וְהָעַכָּבִישׁ (ספורי מעשיות), שֶׁהַסָּמ״ך מ״ם צָעַק, שֶׁאִם הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת תֵּרֵד לְזֶה הָעוֹלָם - אֵין לוֹ כְּבָר מַה לַּעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הוּא יְחַזֵּק אֶת כֻּלָּם וְיִתְקַן אֶת כֻּלָּם וְיוֹצִיאֵם מֵהַחֹשֶׁךְ וְכוּ׳. וְהִנֵּה הַסָּמ״ך מ״ם, שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, מַתְחִיל לְהֶאֱבֵק עִמּוֹ, שֶׁזֶּה וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, וְהַמַּאֲבָק הָיָה חָזָק מְאֹד, וְיַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא הָיָה אִישׁ חָלָשׁ בִּכְלָל, כְּמוֹ שֶׁמְּבִיא רַשׁ״י (בראשית כט, י): ׳כְּמִי שֶׁמַּעֲבִיר אֶת הַפָּקָק מֵעַל פִּי צְלוֹחִית, לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁכֹּחוֹ גָּדוֹל׳. אֲבָל כָּאן הָיָה קָרֵב קָשֶׁה מְאֹד.

גַּם בְּמַנִיעָה בְּעַצְמָהּ מִלְּבַשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

אֲבָל זֹאת צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ שׁוֹלֵחַ לְאָדָם נְסִיּוֹנוֹת שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְנַצֵּחַ. וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לקוטי מוהר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מו), שֶׁלְּכָל אֶחָד אֵין לוֹ מְנִיעוֹת רַק כְּפִי כּוֹחוֹ, כְּפִי מַה שֶּׁיָּכוֹל לָשֵׂאת וְלַעֲמֹד בָּהֶם, אִם יִרְצֶה, וְגַם בַּמְּנִיעָה עַצְמָהּ מִלְּבַשׁ שָׁם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְזֶה שֶׁהַשֵּׁם בְּעַצְמוֹ שֶׁל הַסָּמ״ך מ״ם הוּא ס״מ-א״ל, כִּי גַּם בִּשְׁמוֹ נִסְתָּר שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ רַק שָׁלִיחַ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְרַק רוֹצֶה לְרָאוֹת אֵיךְ אַתָּה תַּחְזִיק מַעֲמָד וּתְנַצֵּחַ אוֹתוֹ. וְהִנֵּה הָעִנְיָן שֶׁל הַמַּאֲבָק הוּא בֶּאֱמֶת, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְסַתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַסָּמ״ך מ״ם - לִרְאוֹת אֵיךְ הוּא יָגִיב, וְיַעֲמֹד בְּנִסְיוֹנוֹ.

לְמַרּוֹת שֶׁבִּשְׁעַת הַמִּלְחָמָה - קָשֶׁה מְאֹד, זֶה רַק נִסָּיוֹן

וּכְמוֹ שֶׁבָּעוֹלָם הִתְפַּשֵּׁט מִשְׁחֲקֵי הָאֲבָקוּת, שֶׁאֶחָד נֶאֱבָק עִם זוּלָתוֹ וּמִי שֶׁמַּפִּיל אֶת זוּלָתוֹ - הוּא הַמְנַצֵּחַ, בְּזִמְנֵי הָיוּ אוֹמְרִים, שֶׁהַמִּשְׂחָק - הוּא מִשְׂחָק מְכוּר מֵרֹאשׁ, שֶׁהַנּוֹפֵל וּמְנֻצָּח מְקַבֵּל תַּשְׁלוּם, כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה אֶת עַצְמוֹ נוֹפֵל, אֲבָל בִּשְׁעַת הַמַּאֲבָק, הוּא מַאֲבָק קָשֶׁה וַאֲמִתִּי, שֶׁקָּשֶׁה לְהִתְמוֹדֵד אִתּוֹ. כָּךְ הוּא מַאֲבְקֵי הַיֵּצֶר הָרַע, שֶׁזֶּה הַכֹּל נִסָּיוֹן לָאָדָם, וְאַף שֶׁקָּשֶׁה מְאֹד בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה, עָלָיו לָדַעַת שֶׁזֶּהוּ רַק נִסָּיוֹן, וְהָרָצוֹן הָעֶלְיוֹן הוּא שֶׁיַּעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן דַּוְקָא, וְלֹא שֶׁיִּפֹּל (עַיֵּן הֵיטֵב בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ פָּרָשַׁת תְּרוּמָה קסג ע״א).

הַמַּעֲלָה הַגְּדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ יֵצֶר הָרַע לְאָדָם

וְזוֹ מַעֲלָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁעוֹבְדִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִם הַיֵּצֶר הָרַע, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לקוטי מוהר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מט), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: וְהוּא מַעֲלָה גְּדוֹלָה, כְּשֶׁיֵּשׁ עֲדַיִן יֵצֶר הָרַע לְהָאָדָם, כִּי אָז יָכוֹל לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עִם הַיֵּצֶר הָרַע דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ לִקַּח כָּל הַהִתְלַהֲבוּת וְהַחֲמִימוּת וּלְהַכְנִיסוֹ בְּתוֹךְ עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, דְּהַיְנוּ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן בְּחֲמִימוּת וְהִתְלַהֲבוּת הַלֵּב וְכַיּוֹצֵא. וְאִם אֵין יֵצֶר הָרַע לְהָאָדָם, אֵין עֲבוֹדָתוֹ שְׁלֵמָה כְּלָל. וְהָעִקָּר לַעֲצֹר וּלְעַכֵּב הַחֲמִימוּת בְּעֵת הַתְּאָוֹת, וּלְהַנִּיחוֹ בְּעֵת הַתְּפִלָּה וְהָעֲבוֹדָה, שָׁם יַנִּיחַ חֲמִימוּתוֹ וְהִתְלַהֲבוּתוֹ לְתוֹךְ הָעֲבוֹדָה; עַד כָּאן לְשׁוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַסָּמָךְ מַם לוֹחֵם עִם הַתּוֹמְכִים בְּצַדִּיק

וּמַה קָּרָה אַחַר כָּךְ? כַּאֲשֶׁר רָאָה שֶׁלֹּא יָכוֹל לוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: **וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ** - וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכּוֹ וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב. וְכָתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל תּוֹמְכֵי אוֹרְיָתָא, שֶׁלָּקַח אֶת עַצְמוֹ הַסָּמ״ך מ״ם עַל אֵלּוּ הַתּוֹמְכֵי אוֹרְיָתָא, וְקָרַר אֶת אֵלּוּ שֶׁתּוֹמְכִים אֶת הַצַּדִּיק בְּמִלִּים טוֹבוֹת לְחַזְּקוֹ, אוֹ בְּמָמוֹן, שֶׁזֶּה גַּם מְחַזְּקוֹ שֶׁהוּא עוֹזֵר לַצַּדִּיק לְהוֹצִיא מִכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ, כִּי הַתּוֹמְכֵי אוֹרְיָתָא הֵם אֵינָם כָּל כָּךְ דְּבוּקִים בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ הַצַּדִּיק. כִּי הַצַּדִּיק שֶׁכָּל כָּךְ דָּבוּק בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְהוּא אַף פַּעַם לֹא לָבַד, אוֹתוֹ הוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לְנַצֵּחַ, אֲבָל הַתּוֹמְכֵי אוֹרְיָתָא שֶׁרַק בָּאִים לְהִתְחַזֵּק, וְאֵין לָהֶם אֶת הַדְּבֵקוּת הַגְּדוֹלָה כְּמוֹ הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ - אוֹתָם הוּא יָכוֹל לְהַפִּיל. וְזֶה מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה, הוּא מְקָרֵר אוֹתָם, שֶׁלֹּא יְחַזְּקוּ אֶת הַצַּדִּיק בְּמִלִּים טוֹבוֹת וּבְמָמוֹן.

גַּם הַכֹּחַ הָרַע - הוּא כֹּחַ שֶׁעוֹבֵד אֶת ה׳

וְהִנֵּה פִּתְאֹם נִתְגַּלָּה שֶׁהוּא גַּם כֵּן עוֹבֵד הַשֵּׁם, וְאַף מִתְפַּלֵּל וְתִיקִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: **וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר** - שֶׁגַּם הוּא שְׁלִיחַ ה׳, וְגַם הַסָּמ״ך מ״ם עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לוֹמַר שִׁירָה. כִּי כָּל עִנְיַן הַמַּאֲבָק עִם יַעֲקֹב, הָיָה גַּם לְשֵׁם עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁמְּנַסִּים אֶת הָאָדָם, וְהַסָּמָךְ מֵם מְפַתֶּה אוֹתוֹ, הוּא גַּם כְּדֵי לְקָרְבוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁיַּעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן וְלֹא יִלֵּךְ אַחַר עֶצָתוֹ.

עֲתִידִים בְּנֵי הָאָבוֹת לְנַצֵּחַ אֶת שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו

וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְּחֲךָ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל (בראשית לב, כז-כט). וְהִנֵּה צָרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן, מַה זֶּה הַלָּשׁוֹן ״וַתּוּכָל״ - הָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב, ״וַיָּכוֹל״ - שֶׁנִּצַּח אוֹתוֹ, מַה זֶּה ״וַתּוּכָל״, שֶׁזֶּה לָשׁוֹן עָתִיד? אֶלָּא הַמִּלְחָמָה הַזֹּאת שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ עִם שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו - הַסָּמָךְ מֵם, אֵינָהּ מִלְחָמָה חַד פְּעָמִית, אֶלָּא הִיא מִלְחָמָה שֶׁחוֹזֶרֶת עַל עַצְמָהּ בְּמַהֲלַךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, עִם כָּל יְהוּדִי, וְגַם הִיא אֵינָהּ חַד פְּעָמִית, שֶׁאֶפְשָׁר לוֹמַר לְעַצְמוֹ: אַחַר שֶׁנִּצַּחְתִּי אוֹתוֹ - שָׁלוֹם עָלַי נַפְשִׁי! אֶלָּא יִצְרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְחַדֵּשׁ עָלָיו בְּכָל יוֹם, וְרוֹצֶה לְהַפִּילוֹ, וְאִם כָּךְ, יָכוֹל לִפּוֹל בְּיֵאוּשׁ, אֵיךְ אֶעֱמֹד בְּפָנָיו? וְעַל זֶה בֵּרַךְ הַמַּלְאָךְ שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב, ״וַתּוּכָל״ - שֶׁתּוּכַל לְנַצֵּחַ אֶת הַיֵּצֶר הָרַע תָּמִיד.

הַסָּמָךְ מַם מַסִּית שֶׁלֹּא לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי הָאָבוֹת

וְהִנֵּה הָרִאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל מַ׳עֲשֶׂה אָ׳בוֹת סִ׳ימָן לְ׳בָנִים, הוּא הַשֵּׁם שֶׁל הַסָּמ״ך מ״ם, כִּי הוּא מִתְגַּבֵּר מְאֹד לְהָסִית אֶת הָאָדָם - שֶׁלֹּא יֵלֵךְ בְּדַרְכֵי אֲבוֹתָיו. אֲבָל בְּכָל הַדּוֹרוֹת בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב יוּכְלוּ לְנַצֵּחַ אוֹתוֹ, וּכְמוּבָן שֶׁזֶּהוּ גִּירָא בְּעֵינָא דְּשָׂטָנָא. אֲבָל צָרִיךְ לָדַעַת וּלְהַאֲמִין, שֶׁלְּכָל יְהוּדִי יֵשׁ כֹּחַ לְנַצֵּחַ אוֹתוֹ תָּמִיד, שֶׁזֶּהוּ ״וַתּוּכָל״. שֶׁיְּהוּדִי יָכוֹל תָּמִיד לְנַצֵּחַ אֶת הַיֵּצֶר הָרַע שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַעְזֹר שֶׁנִּזְכֶּה לְנַצֵּחַ אֶת שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, וְנִזְכֶּה לִחְיוֹת לְבַדֵּנוּ עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד נִזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת וּלְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

נִתָּן לְקַבֵּל אֶת הַגְּלִיוֹן מִדֵּי שְׁבוּעַ בְּאָמְצָעוּת הַדּוֹא״ל

breslovinternational@gmail.com